

№104 (471)
Нојабр 15-öd
лун 1938 во.

Став странајасса пролетаріјјас, ётувтчој!

Сыктывса
УДАНИК

Лезёны
ВКП(б) Сык-
тывса Рајком
da РІК

Октябрской годовщины 21 годовщина

В. М. МОЛОТОВ юртлон доклад Московской Советской торжественной заседаније вылын 1938 вога нојабр 6-öд лунö

Юртјас! Во сајын мі гордостён празнујтім Велікоби Октябрской революцијалы 20 во тырём. Тајо 20 вонас лёсдең бур трағиција: неуклоннöја, воис-во, мунны вогö міјан народнöј овмöс развитијен, народнöј массајасы да социалистической строительства став мукöд йуконјасын благосостојање да култура кыпöдомын.

Октябрской революцијалы 21-öд во бур сыйн, мыј, тајо славнöй трағициа кутчысöмөн, сijö вöчіс выл ыжыд шаг вогö социалистической государства став пышкёсса вынjas быттан фелбын да Советской Соузлыс международнöй авторитет вогö јонмёдан фелёын.

21 во сајын капитализм цепјасын нещыштчомын, міјан странаса рабочојјас да крестана бостісны неограніченной позанлунјас, медым лёсден асланыс свободнöј, обеспеченнöј, культурнöј, шуда олём. Тајо муню сещом кадколастын, кор капитализм странајасын, буржуазијалы нартитчом, насилий-фа-

шістјаслён террористической диктатура да выл імпериалистической војна ёзтöм бостёны пыр ыжыдожык размах, пыр ыжыдожык опасност.

Октябрской социалистической революцијалы 21 годовщина сорнітö аслас фелёясын, социализм странајин аслас выл побежајасын сы јылыс, мыј не смын міјан народлы, но і мукöд странајасса народјаслы, социалистической революција ем үк ёті вернöй туј капитализм наратичомыс мездысöмө, фашизм наратичомыс, выл кровавой імпериалистической војнајасын мездысöмө. Кот med күшом ез вöв јон фашизмлён наратичом, кот med күшома ез вöв лічкёма рабочојјасы да став ужалыс јо-зöс фашистской сапогын, поэз ескöмөн шуны, мыј і тані, фашизм странајасын, капитализм странајасын, ужалыс јо-з паскын массајас пöвсын пыр ынжыка кісмө мöвп свободада, мірд да шуда олбом міјан советской түрлён правилност јылыс. (Аплодисментјас).

Лыс уж, то сувтöдны міјан промышленностыс да транспорттыс кыптом абу најо вынjasын. Та серті фактјасыс вісталыны медса убедітельнöја.

Тајо вогын первоја 10 тöльис-нас, колём вога соответствуюшшой кадколасткод откодалом серті, міјан крупнöй промышленност кыптис 12,5 процент вылд. Тајо лоö, мыј тавога январсанъ нојабрø, колём вога соответствуюшшой 10 тöльис серті, мі бостім продукцијалыс содом сомын крупнöй промышленност куза 7 мілліард 150 мілліон шајт вылд. Откодалој тајо фактсо сыкод, мыј промышленнöй продукцијалын вогын шёркода содом первоја пјатілетка кадколаст чо-жён воїдчыліс ставсö віт мілліард да жын шајтö. Тащом ногён, міјан промышленностлон вогö успешнöја муном үк тыдалана. Mi долженös зілни, медым тајо вога колём кык тöльис содтыны тајо пріростсо нöшта пара мілліард шајт вылд.

Міјан промышленност-код свободнöй крізісјасыс да воис-во вöчö пыр выл шагјас вогö, то оз поэ тајс шуны капиталистической странајасса промышленност јылыс. Тырмымён індынысы вылд, мыј бöрja 8 вогын капиталистической странајасса промышленност переживајтö мöд крізіс. Первој крізісіс кыссес 1929 во шёрсанъ 1933 во помбз, мöд ног-кб 4 воис дыржык, кот і зев ыеравномернöја, став капиталистической государство-јасыс шымыртномон. Тајо сокыр крізіс помасом бöрын колі ставыс кујим во і 1937 вогын заво- (Вогö вірбд 2-öд лістбокыс)

1. СССР-лён пышкёсса развитије

Та јылыс вістало, ставыс медвөз, СССР пышкёсса разви-тијелён став муномыс.

Кот кытчо он вірбдлы, міјан народнöй овмöсина мунö вогö кыптом. Тајо оз ло, мыј міјанын абуос овмöслён бöрб кольчиыг отраслјас. Ембс і сещом-јас. Міјанлы лоö прињимајты специалнöй мерајас бöрб кольчиыг отраслјас куза. Но народнöй овмöсина міјан развитијелён основнöй візьыс вістало ачыс ас-

скöj Союз вынjasыс неуклоннöја кыптом да вынёра содом.

Кызі тöдса, вредітельјас ставсö вöчлісны сы могыс, медым орбодны міјан промышленностыс да транспорттыс кыптом. Најо тöдісны, мыј кучкалдын государстволён медса чувствителнöй ыерв куза. Та вöсна іностраннöй разведкајас сещом настојчівоя тојлалисны ассыныс агентјасыс сijö фелд вылас.

Но, налы-код і удајтчис пад-вöснаң-сijö петкöдлө Совет-мöдны сijö лібö мöдлаын міјан-

В. М. МОЛОТОВ јортлён доклад Московской Съетса торжественной заседаије вылын 1938 вога нојабр 6-өд лунö

(ПРОДОЛЖЕНИЕ)

дітчіс выл крізіс уна капіталістікі странајасса промышленностын. Сій кыссб і тајо воян, көт і разнб мералын, унжык капіталістікі странајасас шымыртмён. Став капіталістікі промышленностлон уровнең весіг 1937 воян, кор выл крізіс сомын заводітчіс, вевтыртіс ставсб 3 процент выл тајо промышленностлыс 1929 вога уровнең. Тајо сіjо кадын, кор Съетской Союзса промышленностлон продукција 1937 воян пішті 4 пів вевтыртіс мілан промышленност продукцијалыс 1929 вога размержассо.

Тајо фактјасыс сетони представлеије сы жылыс, күшом разнб положеніеыс промышленностлон капіталістікі странајасын Съетской Союзын промышленностлон положеніекід откофалом серті.

Октябрской революција петкодіс міланлыс промышленност сещом ту] выл, код жылыс вермас сомын мөвлапны мәд странаса гражданін, коді рађет рөдіна.

Тајо ло, мыј ңекущом времітельјас ез вермыны і оз вермыны мешајты міланлыс промышленност кыпідомлы да сіjо қорігаломлы. Тајо ло, мыј мілан стахановкајас да стахановецјас, мілан честнөј хозајственникјас да інженерно-технической работнікјас төдөні кытчо нүбні фелісб, күжоны тышкагы социалістікі промышленност кыптом вёсна, күжоны венавны став да быдекас падмөгјас тајо ту] вылын.

Мілан вірму овмос тајо воян паныдағы төдца сокылунјаскід, Поволжьеи да сылы откымын матыса областјасын гожса засухакід жітодын.

Та выл вірдтөг, жерновой-яслын валовой сбор вылынжык 1936 да 1935 војасын дорыс да сомын ңеунағын улынжык колом вога валовой сбор дорыс, кор мілан волі рекордній вылын урожај.

Күшома юнміс мілан вірму овмос, тыдало сіз-жо тащомторжыс: көждыс заготовітім тајо воян мунд колом вога уровнең вылын, кор міланын волі вылын урожај став рајонјасын. Верма ескідны тіланбс, јортјас, мыј

міланлыс государствоң сещома обеспечітіма ңанб да мілан запасјасыс сещом гырысб, мыј өні міланлы абу страшнійс ңекущом засухајас да ңекущом мукбд вічыстымторјас.

(Бурній аплодісментјас).

Не сомын ңан куза, но і хлопок куза, і свеклә куза, і мукбд вірму овмос културајас куза мі тырвыж есканлунбн обеспечівајат діні государство-лыс став потребностјас.

Мілан странаын колхозјас, колхозній строј став сіjо выл технікаён да выл организацијон лоѓодісны сещом условіје-јас вірму овмос кыпідом выл да колхознікјаслыс олом бурмодом выл, кодјас жылыс вонда крестанін ез вермы і мөвлапынс. Оз весшорд мілан промышленностын да стројкајас вылын діні щокыда тыдовтчы рабочо-јас тырмитом. Гіктин олом, вондакід откофалом серті, лојона обеспеченійжыкбн, уна пів културнійжыкбн да привлекательнійжыкбн.

Народній овмос кыптом, промышленност да колхозній производство кыптом составлајттын подув Съетской Союзса массајаслыс благосостојањие содомлыш. Та жылыс вістало і товарооборотлён содом.

1938 вога первоја 10 төлышін колом вога соответствуюшшой кафколаст серті мілан **товарооборот** codic 8,5 процент выл. Тајо составлајтоваро-оборотс 9 мілліард шайт выл содом. Codомыс абу ічот. I век-жо міноге вермойшуны, мыј сіjо міланлы тырмитом codом.

Бидөн төдөн, мыј продовольственній промылуткајас куза міланын діні тырмитомыс абу, кызі сіjо волі-ца ңекымын во саян. Тајо могыскід мі справітчим да справлајтчам пыр юнжыка успешніба.

Möd фелө мукбд промышленній төварјас куза. Тані мілан ем-на абу ічот тырмитом. Mi упорніја ужалам сы вылын, медым ңіржык справітчыны і тајо важній могыскід.

Но інтересні і тані сравнилны міланлыс положеніе капіталістікі государствојасын феліс-јас положеніекід.

Ti кывлінійд-кін, мыј 1929 вога 1937 вобұ промышленній продукција став капіталістікі странајасын, әтлаын бостомын, codic ставыс 3 процент выл, а тајо воян, codic экономіческі крізіс вёсна промышленній төварјас леган уровнең СССР пределлас саян төдчымында улынжык весіг 1929 вога. I век-жо буржуазній печать заграніцаын оз гіж сені төварјас абуом жылыс. Абу сокыд гөгрөвоны, мыјла сіjо артмө. Ужалыс ѡзлён-кө ескө уждоныс codic, а ез ус, сені ңеізбекніја кыптис ескө спрос да волі ескө төварјас тырмитом. Но сіjо сені абу. Сені codic ужтомуалыс-јаслон армія, сені буржуазіја чінтало рабочо-јаслыс уждонсө, сені чінтысөні доходјас сіктса прости труженікјаслон да си вёсна төварјас тырмитом пығди капіталістікі странајас переживајттын спрослыс тырмитом да төварјас сбывајтомулыс крізіс.

Мілан странаын імеітам мәд пілдес положеніе. Рабочо-јаслон заработкајас да крестаналлон доходјас өдіје содомы. Mi оғо вевжало лезны промышленній төварјас codic спрос борса. Тајо, ферт, міланлы абу оправданіје. Mi долженес велавны вевјавны тајо спрос борсаыс, mi долженес жона ңіржык развівајтны міланлыс промышленност, жона ңіржык содавны паскыда потреблајтан төварјас лезом, долженес развівајтны не сомын гырыс да среднє, но і посні, а сіз-жо кустарній предпріятіјејас, кодјас содасны колана- промышленній төварјаслыс лыд. Mi долженес буржыка котыртны промышленній төварјас лезом карын і сіктин. Секі рабочо-јас да служашшой-јас заработкајаслон codom да колхознікјас доходјаслон содом оз күпідны мілан рынокјас вылын тырмитом. Mi вермам да долженес справітчыны тајо могыскід матыса кадын.

No kodi оз төд, мыј капіталістікі государствојасын, көні абуом сорніјас вузасомын төварјас абуом жылыс,—сіjо абу ужалыс ѡз благосостојаңелон показатель, а мәдард—сіjо (Возж вірд 3-од лістбокыс)

В. М. МОЛОТОВ юртлён доклад Московской Съетса торжественней заседаије вылын 1938 вога нојабр 6-öd лунё

(ПРОДОЛЖЕНИЕ)

ужалыс јоз массајас гөллүнлөн да корысаломлён показател.

Міянан—мөд фелё. Міян странаи сомын колём во рабочояслён заработокјас codicis 10,5 міллард шајт выл. Codоны і колхознікјаслён doxodjas. Mi вермам радујтчыны міян странаи рабочояслён да крестаналён благосостојаије быдмомлы. Но таис петё, мыј міян могён ем: ужалыс јөзлөн тајо быдмис doxodjasлы воча јоткышты кызі промышленној, сізі і продоволственnoj төварјас паскыда леңдем.

Міян пышкёсса развитије азг ассис замечательној петкодчом і політическој јукбони.

Октабрской революцијалён 21 во вблі та күза торжён показательној. Тырмымён төд выл ускобны Сојузса Верховној Съето да республикајасса Верховној Съетјас бөржысомјас жыл: Коммунистјаслён да беспартійнійласлён блок шедодіс тајо бөржысомјас вылас яржугын победа, кодлон велікёй төдчанлуныс міянлы ставлы гөгөрвоана. Тајо блокы Ленин—Сталін партїја знамја улын чукортис ужалыс јөзлис став массад: став народлыс 98-99 процент. (Бурнёй аллодісментјас).

Республикајасса Верховној Съетјас бөржысомјас, кодјас мунісны Сојузса Верховној Съет бөржысомјас борын вожын мысті, петкодлісны, мыј міян странаи політическој кыптом оз чін, а сод.

Mi сорнітим сы јылыс, мыј Октабрской революцијалы 20 во кежлә течсіс социалізм стройтыс міян народлён топыд моралној да політическој бтувжалун. Mi азгам, мыј колём во чокён міян народлён моралној да політическој бтувжалун јонміс да лои велікёй вынён. (Бурнёй аллодісментјас).

Тајён віставсө, мыј карса да сіктса ужалыс јоз побстын быдмёны славној стахановецјаслён да стахановкајаслён radjas, мыј томжозыс да советской интеллигенцијалён выл слојјасыс пыр өдіжык быдмёны күлтураса, техникаса, наукаса да іскусствоса замечательној работнікјас. Коло міянлы

сомын велавны буржыка котырты налыс ужс, буржыка поддерхівајты промышленностса, візму овмёсса, күлтурној строительствоса, техникаса да наукаса став воңынуыс работнікјасс, быд ногён отсаны налыс воңмостчом паскодомлы.

Міян лунајас озырөс ужын, прірода завојутомын, рөдіна доржомын геройзмлён замечательној прімерјасён. Сещом јоз, кызі Папакін да папанінешјас, замечательној лютчікјас—Коккінаки да Брандінскій, кодјас шензідісны быдёндес асланыс отвагаён, сещом замечательној лютчіцајас, кызі Валентина Грізодубова, Поліна Осіпенко да Маріна Раскова, съетской Приморje славној доржысјас, көдјаслён қімјасыс лоіны ставлы міянлы medca матыса қімјасён—ставныс најо лоіны народној массајаслён лубимецјасён. (Бурнёй аллодісментјас).

А кымын сөләм өзтісны тајо јөзлис асланыс прімерён, рөдіналы асланыс преданностён, ас-

ланыс беззаетије геройзмён, мітдомалам сомын сорбінжык, асқа лунса событијеясын.

I замечательној стахановецјас—социалістической уж вывса геройзас, і арктикаса да авиаціјаса славној герояжас—герояжас—рөдіна доржысјас, і ачыс најо лылён быдмомыс, і најо прімерлон заразительностис ужалыс јоз паскыд слојјас пөвсын—ставыс тајо вістало сы јылыс, мыј Съетской Сојузса народјас олөны выл, збыльыс замечательној олөмён.

Тајо олөмсө лөсөдіс Велікой Октабрской социалістической революција.

Народ прославлајтö аслас геройзаслыс пыр выл қімјас, кодјас асланыс ужқон, төдомлунјасён да подвигон прославлајтöны міянлыс рөдіна.

I ставас таин таідало јурнуфы да вдохновляйтöс вола міян велікой большевистской партіјалён да сіж вождлён—Сталін юртлён (Бурнёй, дыр нұжалаи аллодісментјас).

II. Международној положеніје да СССР

Вужа международној фелджасо. Оніја международној обстановка гөгөрвомы выл став основноје с, коланасо ті азданыд свето сомын-на петыс „ВКП(б) історіјалён“ бөрja главаын. Сен тајос вісталома меткожа да кучкө всекида цељ.

Сен індома, кызі бөрja экономической кризисјас јостины противоречијеjas буржуазија да пролетариат костын капитализм странајасын да кызі чорысны көсімјасыс агрессивной государствојаслён возместітны экономической кризисыс воштөмјас страна пышкын мукод омбла замештајтöм странајас шщёт вестö. Сен індома, кызі 1935 воын фашістской Италија ускодичіс Абіссінија выл да поработитіс сіјос. Та дыржі күтсіс төдвылын не сомын ачыс Абіссінија, но і Англія, сіж інтересјас күза удар, Англіялён Европаыс Індіја, Азіяд морской тујас күза. Сен індиссö сы выл, кызі фашістской странајас Италија да Германіја 1936 воын заводітіс војеније ін-

тервенција іспанской республиканы паны.

Іспаніјаын „краснобілжако“ тышкасан предлог улын, германской да італіянской фашистјас пыртісны ассыныс воінској частјас Испаніја, Францијалён тылын расположітчомён да сиккөд өтшөш, Англіялыс да Францијалыс Африкаын да Азіяны најо колоніалној владенијеjas дорө морской тујас бостомён. Сен індиссö і сы выл, кызі фашістской Германіја мырдён бостіс 1938-öd воын Австрія. Тајён германской фашистјас лөсөдөн асланыс туј не сомын дунај ју рајонын да Европа лун вылын, но ассыныс зіләмнисо вообще петкодлөні Рытывыв Европаын ыжыдалом выл.

Ставыс тајо лөсөдіс Европаса странајасын империалистической војалыс уналыда гөрдјас. Тајос оз азгы сомын сіж, коді оз көсіи қемтор азгыны международној фелджаис.

(Возд візөд воан номерыс)

Комсомолъскѣй органыасын отчотјас да борьбом ѿлыс
ВКП(б) Сыктывса рајком бјуролон 1938 воса нојабр 4-өд лунса

ШУОМ

1. Пасјыны, мыј отчотјас да комсомолъскѣй органыас борьбом унжык первичије комсомолъскѣй органыазацијасын мунюни комсомолъецјасын вылын політической актиности улын. Волсаса „Возо“ колхоз бердса комсомолъскѣй органыазацијасын комсорг отчот куџа 10 комсомолъец піис выступајтис 8 комсомолъец, рајфинотдел бердса органыазацијасын

11 комсомолъец піис выступајтис 9, Волса НСШ бердса органыазацијасын выступајтис ставис, сіз-жо и мукодлаин. Уна комсомолъскѣй органыазацијасын бурміс комсомолъецјас да томјоз півсын політико-воспітательной уж, мыј вѣсна ем комсомолъскѣй органыазацијасын быдмом (Појол 8, Волса „Возо“ да НСШ бердсы 8 да Візінса шоршколаин 11 морт).

2. Такој өтщој рајон паста отчотјас да борьбом ѿлыс вывти неудовлетворителю. Отчотјас да борьбом ѿлыс нојабр 4-өд лун кежлә план серти колана 52 органыазацијасын піффи нүдома 41 органыазацијасын. Уна комсомолъскѣй органыазацијасын (Палаца тэрріториальнѣй, Грива МТС бердса да „Герп молот“ колхоз бердса) отчотње собранијејас мунисны улын актиностин, тырмынома критеика да аскритеикатог да політической јог выступлењејастог. Уна органыазацијасын легема борьбом ѿлыс ВЛКСМ ЦК-лис выборјас ѿлыс інструкција զугом. Палаца тэрріториальнѣй да Пустошка „Ыжыд шор“ колхоз бердса органыазацијасын рајоније конференција вылә фелегатјас борьбисны востсон гөлбусутомон, сек кор најос коло воли борьбын тупкоса (гусои) гөлбусутомон. Межадорса „Выл олом“ колхоз бердса комсомолъскѣй органыазацијасын ез борьбын комсомолъскѣй органыазацијасекретарбс вежысбс, Кібраса Кіров німа колхоз бердса органыазацијасын рајоније конференција вылә фелегатјас борьбигон զугисны представителствоис лоцом норма (коло воли борьбын быд 8 комсомолъец піис өті фелегатбс, а сені борьбисны быд

органыазацијасын өтібс), а тэрріториальнѣй органыазацијасын комитетса шленјас борьбигон, кор первоја гөлбусутом борьбын ез лоствас борьбма комитет, гөлбусутисны кујим пів сіјо-жо юртјас вѣснаис, кодјас воли борьбомын первоја гөлбусутигон сек кор коло воли борьбын сомын содтоб комитетса тырмытом шленбс.

Унжык органыазацијасын (Палаца, Чухлом, Ужга, Волсаса тэрріториальнѣй) век важмоз абу комсомолъецјаслон быдмом, торяниин колхозије томјоз півсыс. Вывти тырмытома комсомолъецјас вовлекајтчоны ворледан ужас вылә.

Став тајо զугомјасыс да тырмытоморјасыс лоисны отчотјасын да борьбом ѿлыс ВЛКСМ рајкомсан тырмытома вескобдлом вѣсна да торја первичије парторганизацијаса парторгјасон (Грива—Сельков, Палаца—Сажин, Межадор—Данілов, Візін МТС—Шестаков) тајо важнејшој ужсо фонјавтом вѣсна.

3. Щоктыны ВЛКСМ рајкомлы соответствујущој первичије партїјије органыазацијаскоб өтідны торја первичије комсомолъскѣй органыазацијасон ВЛКСМ ЦК-лис выборјас ѿлыс інструкција զугомс полножа ісправитны да вого вылә не лези.

4. Објажитны ВЛКСМ рајком ѿлыс борьбом ѿлыс ВЛКСМ ЦК інструкцијаи строгоја руководствујтчомон отчотјас да борьбом ѿлыс став первичије органыазацијасын обеспечитны не союзжык нојабр 25-өд лун кежлә, тод вылә бостомон, мыј рајоније конференција чукртчесо фекабр 1-ој луно.

Вынсодны ВЛКСМ рајкомлыс ВКП(б) рајкомса інструктор Костин юртлы порученіјесо Кібраса „Іскра“ колхоз бердса комсомолъскѣй органыазацијасын отчот да борьбом нүдом куџа.

5. Објажитны Којгорт меҳвэрпунктса парткомыс секретарбс да сіјо парторганизацијасаса парторгјас, көні најоён вескобдлан комсомолъскѣй органыазацијасын абу-на нүдома отчот-

jac да борьбом ѿлыс, личнѣ прёверитны да отсавы отчотно-выборнѣ собранијејас кежлә лоцом нормын да на вылын прісуществујты аслыныс.

6. ВЛКСМ рајкомон комсомолъскѣй органыас борьбом ѿлыс матеріалјас відлалом задержитом пасјомон, предложитны ВЛКСМ рајкомос відлавны пырыстом-пир отчотно-выборнѣ собранијејас борьбы, і сещом ногди, медым борьбом ѿлыс став первичије органыазацијасын матеріалјас відлалом помавны не сорбижык нојабр 28-өд лун кежлә.

7. Предложитны ВЛКСМ рајкомлы разработајтны практической меропріјатијејас выл борьбом секретарјаскоб уж куџа да вайны сіјо ВКП(б) рајком бјуролы відлалом вылә.

8. Тајо шумс јозодны рајоније газет пир.
ВКП(б) Сыктывса рајкомын секретар—С. Данілов.

Рајсоветлы тод вылә

Октябр 25-өд луно, осоавиахимлән рајсоветса юралыс Генкін юрт Кібраин котыртис осоавиахимлән первичије органыазација, кытчо пыріс 17 выл шлен. Но Генкін юрт органыазација колис сомын өті членскоб білет, мыј вѣсна мукод шленјасыс колисны біллеттобомб.

Сіз-жо лој органыазацијома ПВХО кружок, емб-нін јоз, кодјас сдајтисни норма значок вылә, но зачотије қарточкајасыс абу-на тајо јозыслы норма сдајтоб ѿлыс ңекущом документ сетны ог вермө.

Став, вылын індом торсо Генкін юрт көсіс мөддән аскінашкоб, кадыс прёфітіс дыр код-нін но век-на ез во, ог тодой корысталас.

Шлен.

Отв. редактор А. Јелохін.